22. СЕУ „Георги Стойков Раковски“

1463 София, район „Триадица“, бул. “Витоша“ № 134,
info-2224022@edu.mon.bg, info@22seu.bg, www.22seu.bg, тел.: 02 9 52 21 18

УТВЪРДИЛ: **/ п /**

Д-р Димо Дунков
Директор на 22. СЕУ „Г. С. Раковски”

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

за периода 2026 / 2027 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане на образователната система в 22.СЕУ „Г.С.Раковски“ е съобразена с цели в сферата на средното образование, определени на национално, областно и регионално ниво.

Програмата конкретизира основните мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременно напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, приета от Министерския съвет.

Отчитането на изпълнението на Програмата ще се извърши в срока на отчитане на националния План за изпълнение на Стратегията въз основа на анализ за въздействието и планиране на последващи корективни мерки.

Програмата е отворена система и подлежи на актуализиране по реда, по който е приета.

Водещите принципи при разработване на настоящата Програма са законосъобразност, партньорство, кохерентност, прозрачност, устойчивост на резултатите, иновативност, отчетност, проследяване и контрол.

Програмата се основава на следните нормативни и стратегически документи:

- *Закон за предучилищното и училищното образование*
- *Наредба за приобщаващото образование.*
- *Закон за младежта.*
- *Закон за закрила на детето.*
- *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030).*
- *Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.*
- *Постановление № 100/08.06.2018 г. за създаване на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система.*
- *Национални и регионални стратегически документи и програми, относими към превенцията на преждевременното напускане на образователната система.*

II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО ОТПАДНАЛИТЕ ОТ СИСТЕМАТА

- Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление
- Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик
- Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образование на деца ученици от уязвими етнически общности
- Осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици със специални образователни потребности
- Повишаване участието и ангажираността на родителите
- Индивидуално и групово наставничество
- Кариерно ориентиране и консултиране
- Развиване на модели за придобиване на професионална квалификация
- Подкрепа на личностното развитие на учениците
- Разработване на системи за ранно идентифициране на застрашени от преждевременно напускане
- Развитие на извънкласни и извънучилищни дейности

III. РИСКОВИ ФАКТОРИ И ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИ

Във връзка с реализирането на Програмата за превенция на ранното отпадане на учениците от училище, е необходимо да бъдат идентифицирани основните фактори, които могат да възпрепятстват редовното участие на учениците в образователния процес и да повишат риска от преждевременно напускане на училище.

<u>Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно-напускане на ученици от училище:</u>

- Недостатъчна ангажираност и подкрепа от страна на родителите, както и негативни нагласи към образованието, проявяващи се както от страна на родителите, така и на учениците.
- Нисък социално-икономически статус на част от населението, обусловен в значителна степен от продължителна безработица.
- Наличие на семейни проблеми и неблагоприятна семейна среда, които могат да доведат до затруднения в редовното посещение на училище и до преждевременно напускане на образователната система.
- Ограничени финансови ресурси на училището за предоставяне на допълнителна подкрепа на ученици, застрашени от отпадане по социални и икономически причини.

- Необходимост от изграждане и поддържане на подкрепяща, сигурна и приобщаваща училищна среда, която да компенсира в определена степен липсата на необходимата родителска грижа и подкрепа.
- Миграционни процеси и честа промяна на местоживеенето, които могат да затруднят адаптацията на учениците и да окажат негативно влияние върху непрекъснатостта на образователния процес.
- Идентифициране на ученици, за които българският език не е майчин, с оглед своевременно установяване на езикови затруднения и предприемане на подходящи мерки за образователна подкрепа.
- Негативно влияние на социалната среда, включително на улицата и на приятелския кръг, което може да повлияе неблагоприятно върху мотивацията за учене, посещаемостта и ангажираността на учениците с образователния процес

<u>Причини за отпадане от училище:</u>

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

- Икономически причини.
- Социални причини.
- Етнокултурни причини.
- Образователни причини.
- Институционални причини.
- Причини свързания със здравния статус.
- Психологически причини.

IV. *ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА*

ЦЕЛ

Обхват и задържане на учениците в училище чрез разработване, прилагане и проследяване на училищна политика за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено въздействие и създаване на комплекс от разнообразни мерки в условията на ефективно взаимодействие със заинтересованите страни.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на училищно ниво, съответстващи на националните, областни и регионални такива, основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, съобразно установените дефицити.
- Подобрени резултати от обучението и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете и ученик, включително такива със специални образователни потребности.
- Повишен обхват на подлежащите ученици, задържането им в училище, намаляване броя на безпричинните отсъствия.

ЦЕЛЕВА ГРУПА

Програмата е насочена към всички ученици, като приоритетно внимание се отделя на учениците, при които са установени рискови фактори за ранно напускане, включително:

- Деца с идентифицирани рискове за преждевременно отпадане от образователната система
- Деца от рискови групи (отглеждани от друг член на семейството, поради работещи в чужбина родители; деца подлагани на тормоз, деца с по-малки братя и сестри и др.)
- Второгодници
- Деца, полагащи поправителни изпити
- Новопостъпили ученици

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ:

Програмата се осъществява чрез системно събиране и анализ на данни за посещаемостта, движението на учениците, учебните резултати, идентифицираните случаи на риск и предприетите мерки. Класните ръководители, педагогическите съветници, психолозите, ЕПЛР и училищното ръководство обменят информация и координират действията си при необходимост.

В края на учебната година се изготвя отчет-анализ за изпълнението на програмата, оценяват се постигнатите резултати спрямо определените индикатори и се формулират предложения за последващи или коригиращи мерки.

- Със система за вътрешно и външно оценяване за проследяване на задържането и интегрирането на учениците в риск от отпадане.
- Брой на отпаднали ученици.

- Намаляване броя на отсъстващите ученици
- Повишаване успеха на тестовото оценяване
- Изграждане на външна подкрепяща среда за превенция на отпадането (подобряване на взаимоотношенията с институциите и родителите)
- Системна работа с ученици и родители чрез включването им в дейности
- Отчитане рейтинга на училището (сравнен със сходни училища и собствен напредък).
- Брой на отсъствията и посещаемост на учебните часове.
- Взети допълнителни мерки за изоставащи ученици.
- Дейности с изявени и талантливи ученици и постижения на учениците в конкурси, олимпиади, спортни състезания

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Отговаря	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
I. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление				
1.1.1. Разработване и изпълнение на политики в училището				

Дейност 1: Преглед на нормативната уредба, приетите национални и регионални стратегически документи за намаляване дела на преждевременно /ранно отпадналите от образователната система ученици и интегриране на децата със специални образователни потребности.	Училищно ръководство	Актуализиране в началото на учебната година	Няма необходимост от средства	Всяка учебна година
Дейност 2: Актуализиране на стратегията за развитие на училището. Мерки за превенция на ранното отпадането от образователната система.	Училищна комисия	30.09.2026	Няма необходимост от средства	Брой актуализирани училищни документи- всяка учебна година
Дейност 3: Разработване на програма за превенция на ранното отпадане от училище и прилагане на специфични политики и мерки, конкретизирани в годишни училищни планове.	Училищна комисия	15.09.2026	Няма необходимост от средства	Дял на учениците, повтарящи клас
Дейност 4: Включване на разпоредби и клаузи в правилниците на училището и в длъжностните характеристики на училищния персонал за гарантиране на толерантно отношение към децата и регламентиране в тях на компетентности, необходими за развиването на детската личност и за интегрирането им в училищния живот в съответствие с ценностите на стратегическите документи.	Заместник-директор по учебната дейност	Януари 2026	Няма необходимост от средства.	Съгл. нормативни документи
Дейност 5: Идентифициране на учениците в риск от отпадане, рисковите фактори и изготвяне на индивидуален профил на застрашените деца и водене на риск-регистър Изготвяне на личен профил на тези ученици, индивидуална карта за оценка на ученик в риск от отпадане	Педагогически съветник Класни ръководители	В началото на годината и при необходимост	Няма необходимост от средства	Брой идентифицирани ученици
Дейност 6: Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването, продължаване на образованието и отсъствията на учениците	Заместник-директор по учебната дейност	ежегодно	Няма необходимост от средства	Брой отсъствия; Брой преместени ученици;

				Брой ученици, продължили образованието си всички
Дейност 7: Разработване на индикатори и процедури за мониторинг и оценка на училищно равнище за изпълнението на целите и задачите на Стратегиите и Програмата за намаляване дела на преждевременно /ранно напусналите образователната система.	Училищна комисия	Ноември 2026	Няма необходимост от средства	Брой отпаднали ученици
Дейност 8: Провеждане на информационни кампании и дискусии със заинтересованите страни за намаляване на риска от ранно напускане на училище и за повишаване на информираността относно значението на образованието с обмен на добри практики	Екипи по реализиране на проекти и осмисляне на свободното време на учениците с дейности по интереси	Ноември 2026 Април 2027 Юни 2027	Твоят час	Брой проведени информационни срещи и брой представители на заинтересо-ваните страни
Дейност 9: Оптимизиране на мрежата от извънкласни и извънучилищни форми и дейности за повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании и събития	Училищно ръководство; заинтересовани страни	График на дейностите	Училищен бюджет; финансиране по проекти	По график
Дейност 10: Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в училищната документация, за коректно и точно подаване към общината и РУО на данните за движението на учениците и броя на отсъствията, за своевременно отразяване статуса на всеки ученик в уеб-базирания Регистър за движение на учениците	Директор, Заместник-директор по учебната дейност	Ежемесечно и при движение на ученик	Няма необходимост от средства	По график
Дейност 11: Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители по чл. от ЗПУО да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане от училище върху учениците от паралелката, в т.ч. обучителни трудности и слаб успех, да предприемат адекватни превантивни и корективни мерки за справяне с тях, да анализират и отчитат	Директор, Заместник-директор по учебната дейност	По график	Няма необходимост от средства	По график

резултатите от прилагането им и при необходимост да набелязват други мерки				
Дейност 12: Представяне в РУО на отчет-анализ за резултатите от изпълнението на програмата в училище	Директор	Януари 2027 Юни 2027	Няма необходимост от средства	
1.1.2. Развиване и прилагане на регионални политики				
Дейност 1: Запознаване на заинтересованите страни с регионалната програма и провокиране на институционална ангажираност, ресурси и компетентност за постигане на целите и взаимодействие между институциите	Директор, заинтересовани страни	Октомври 2026 Април 2027	РУО	Обхват на заинтересованите страни
1.1.3. Включване в национални политики				
Дейност 1: Реализиране на дейности в училището за намаляване на риска от преждевременно напускане чрез участие в Националните програми	Училищен екип	2026-2027	Средства по Националните програми	Брой реализирани проекти
Дейност 2: Компенсиране на пропуските на децата в риск от отпадане чрез обхващането им в ГЦОУД е дейности по интереси	Училищно ръководство	2026-2027	Средства по Националните програми, Училищен бюджет	Дял на обхванатите в ЦОУД към общ брой ученици по класове
Дейност 3: Ефективно реализиране на целодневната организация на учебния процес	Училищно ръководство	2026-2027	Училищен бюджет	Брой ученици и учители, участ-ващи в ЦОУП
Дейност 4: Пълноценно използване на възможностите за реализиране на разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности	Училищно ръководство, педагогически екип	2026-2027	Проекти, финансирани от ЕСФ и други източници	Брой обхванати ученици
1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище				
Дейност 1: Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане от училище	Училищно ръководство	2026-2027	Средства по Национални програми и ЕСФ	Брой обхванати специалисти

Дейност 2: Въвеждане в оценката на работата на педагогическия персонал на критерии, свързани с резултатите от прилагането на Програми и обвързването им с финансови стимули.	Комисия за диференцирано заплащане	Ежегодно	От бюджета на училището	Брой оценени по този критерий педагогически специалисти
Дейност 3: Кандидатстване и участие по проекти	Училищно ръководство	2026-2027	Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици.	Брой подадени проектни предложения Еразъм Засади гора Отново заедно България – образователни маршрути Училищна програма – занимания по интереси
Дейност 4: Обмен на добри практики с училища със сходни показатели	Училищно ръководство	по проекти	Финансиране по програми на Национални програми и проекти.	Брой проведени срещи
Дейност 5: Изграждане на иновационна образова-телна среда чрез усъвършенстване на методи, подходи и техники за преподаване и оценяване, ориентирани към интересите на учениците и нивото на постижения; Прилагане на формиращо оценяване и даване и получаване на обратна връзка за преодоляване на страха от оценяване и изпитване.	Екип за квалифика-ционна дейност	2026-2027	В рамките на утвърдения бюджет	Брой проведени квалифика-ционни форми и брой обхванати педагогически специалисти
Дейност 6: Анализиране на резултатите от обучението по учебни предмети спрямо очакваните резултати и стандарти от учебната програма	Педагогически екипи	2026-2027	Няма необходимост от средства	Резултати от обучението по

				учебни предмети Среден успех – отл. 5.50
Дейност 7: Анализ на движението на учениците и причините за напускането им	Педагогически екипи	2026-2027	Няма необходимост от средства	Дял на напусналите ученици по причини – След НВО 7 кл
1.3. Достъп до качествено образование на ученици със специални образователни потребности				
Дейност 1: Развитие капацитета на педагогическите специалисти за работа с ученици със СОП за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности	Директор Педагогически екипи	2026-2027	Национални програми, от ЕСФ, учили-щен бюджет	Брой педагогически специалисти
Дейност 2: Подобряване на възможностите за обучение на ученици със СОП в риск от отпадане чрез осигуряване на допълнителна подкрепа и изграждане на успешен модел за включване в общообразователна среда	Директор Педагогически екипи Ресурсен център	2026-2027	Училищен бюджет, ОПРЧР	Брой ученици, подпомогнати от съответните специалисти
II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
Дейност 1: Разработване и прилагане на мерки за работа с родители с цел предотвратяване отпадането на ученици.	Училищно ръководство, Училищно настоятелство Обществен съвет	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой проведени беседи и срещи с родители на застрашени от отпадане
Дейност 2: Включване на родителски организации и привличане на образовани и реализирани в професията хора от общността за повишаване на активността на родителите и сътрудничеството с училището	Училищно ръководство, Училищно настоятелство Обществен съвет	2026-2027	Училищен бюджет, ЕСФ, ОПРЧР и др.	Брой инициативи
Дейност 3: Разработване на съвместна предучилищна и училищна политика за ефективна работа с родители, които възпрепятстват	Директори на училище и	2026-2027	Финансиране по Национални програми	Брой обхванати деца в риск

децата си да посещават детска градина и училище. Съвместна работа на институциите	детска градина, община, РУО			
Дейност 4: Провеждане на система от интерактивни тренинги съвместно с родители и деца за поставянето им в активна позиция и повишаване на доверието в училищната институция	Директор Педагогически екипи	2026-2027	Училищен бюджет, ОПРЧР	Брой проведени интерактивни тренинги - брой участници в тях
2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество				
Дейност 1: Квалификация на училищните екипи за прилагане на индивидуалното и груповото наставничество при оказването на помощ на деца, ученици, родители за преодоляване на трудности в образователен, социален или личен план на идентифицираните ученици в риск	Педагогически екипи Ученически съвет	2026-2027	Училищен бюджет, ОПРЧР	Брой реализирани дейности
Дейност 2: Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и към индивидуалното им консултиране.	Директор Класни ръководители	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой реализирани дейности
Дейност 3: Инициативи за подпомагане на ученици от уязвими групи от техни съученици.	Педагогически съветник	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой подпомогнати ученици
Дейност 4: Развитие на практиката ученик-наставник с привличане на ученици доброволци от горните класове за наставници	Класни ръководители	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой наставници
2.3. Кариерно ориентиране и консултиране				
Дейност 1: Изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови групи за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация	Педагогически съветник Класни ръководители	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой реализирани дейности
Дейност 2: Информационни кампании за популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане от училище	Педагогически съветник Класни ръководители	2026-2027	Няма необходимост от средства	Брой реализирани дейности
III. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				
III.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите				

Дейност 1: Организиране на форми за привличане и адаптиране към образователно-възпитателния процес на отпаднали и необхванати от училището ученици *(самостоятелна форма, национални програми и проекти)*.	Директор	2026-2027	Училищен бюджет, ЕСФ, ОПРЧР и др.	Брой обхванати ученици

V. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

- Прилагане на индивидуална подкрепа при установени образователни, социални или личностни затруднения.
- Психологическо консултиране и подкрепа за ученици, проявяващи признаци на тревожност, неувереност, отчуждение или затруднено включване в училищния живот.
- Работа с ученици със специални образователни потребности чрез обща и допълнителна подкрепа според индивидуалните потребности.
- Наставничество от възрастен, към когото ученикът има доверие, както и включване на доброволци-ученици от горните класове.
- Подкрепа за ученици, чийто майчин език не е български, когато това е необходимо за пълноценното им участие в образователния процес.
- Развитие на социални умения, самосъзнание, самоинициатива и резилианс чрез индивидуални и групови дейности.

VI. РАБОТА С РОДИТЕЛИ И ПАРТНЬОРСТВО С ОБЩНОСТТА

- Поддържане на постоянен диалог с родителите на учениците в риск.
- Провеждане на индивидуални срещи, дискусии, информационни кампании и интерактивни инициативи.
- Въвеждане на алтернативни форми на родителско взаимодействие наред с традиционните родителски срещи.
- Своевременно информиране на родителите за отсъствията, учебните затруднения и необходимостта от подкрепа.
- Разпределяне на ясни отговорности между училището и семейството за редовното посещение и участието на ученика.
- Сътрудничество с компетентни институции и организации при конкретни случаи, когато е необходима допълнителна подкрепа.

VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма е задължителна рамка за планиране и реализиране на училищните дейности за превенция на ранното напускане. Тя се прилага при спазване на действащата нормативна уредба и в съответствие с останалите стратегически и планови документи на училището.

При промени в нормативната база, в характеристиките на училищната общност или при установяване на нови рискови фактори програмата може да бъде актуализирана по реда на нейното приемане.